

Sygn. akt VI U 256/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 września 2015 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR del. Elżbieta Góralska
Protokolant:	stażysta Izabela Bukowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 10 września 2015 r. w S.

sprawy **W. G.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.**

o prawo do emerytury pomostowej

na skutek odwołania W. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

z dnia 5 marca 2015 roku, nr (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VI U 256/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 5 marca 2015 r. znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił W. G. prawa do emerytury pomostowej. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, iż na podstawie dowodów dołączonych do wniosku ubezpieczony udowodnił 36 lat i 23 dni okresów składkowych i nieskładkowych, jednakże ubezpieczony nie udowodnił wymaganego stażu pracy w warunkach szczególnych wymienionej w pkt 22 załącznika nr 1 do ustawy wynoszącego co najmniej 10 lat. ZUS nie uwzględnił do pracy wykonywanej w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia w (...) od 15 maja 1983 r. do 21 marca 2001 r., ponieważ pracodawca nie potwierdził, że w okresie tym wnioskodawca wykonywał pracę wymienioną w załączniku nr 1 pkt 22 do ustawy o emeryturach pomostowych z dnia 19 grudnia 2008 r.

W odwołaniu od decyzji W. G. wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji w całości i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez przyznanie prawa do emerytury pomostowej, ewentualnie o jej uchylenie. Zdaniem ubezpieczonego, w świetle przedłożonego przez niego świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 20 lipca 2009 r., zachodzi konieczność zweryfikowania decyzji i merytorycznego rozstrzygnięcia przez Sąd.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie w całości, z argumentacją jak w zaskarżonej decyzji. Organ rentowy wskazał ponadto, iż ubezpieczony nie udokumentował należycie okresu pracy w warunkach szczególnych – zgodnie z pkt 22 załącznika nr 1 do ustawy tj. prace rybaków morskich. Wnioskodawca

przedłożył świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawione w dniu 21 marca 2001 r. przez Przedsiębiorstwo (...) w likwidacji, w którym określono charakter pracy według zarządzenia nr 24 Ministra – Kierownika Urzędu Gospodarki Morskiej, świadectwem tym wskazano, że wnioskodawca od 16 maja 1983 r. do 21 marca 2001 r. wykonywał prace „młodszego kucharza okręt. – piekarza”. Z akt sprawy wynika, iż ubezpieczony nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach po dniu 31 grudnia 2008 r. Ponadto ZUS wskazał, iż wnioskodawca nie przedłożył zgodnie z art. 51 zaświadczenia wystawionego przez zakład pracy stwierdzającego, że przed dniem 1 stycznia 2009 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w myśl art. 3 ust. 1 i 3.

W trakcie rozprawy w dniu 10 września 2015 r. ubezpieczony oświadczył, iż domaga się przyznania emerytury pomostowej od dnia 1 lutego 2015 r.

Sąd ustalił, co następuje:

W. G. urodzony (...) 55 lat ukończył w dniu (...)r., wniosek o emeryturę pomostową złożył w organie rentowym w dniu 3 lutego 2015 r.

Na dzień wydania zaskarżonej decyzji W. G. udowodnił 36 lat i 23 dni okresów ubezpieczenia w tym 35 lat, 5 miesięcy i 10 dni okresów składowych i 7 miesięcy i 13 dni okresów nieskładkowych.

Niesporne, a nadto:

- wniosek z 03.02.2015r. k. 1-7 plik II akt ZUS
- zaświadczenie z 15.11.2001r., k. 6 plik akt (...)
- świadectwo pracy z 11.12.2000r. k. 7 plik akt (...)
- świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z 11.12.2000r. k. 8 plik akt (...)
- świadectwo pracy z 21.03.2001r. k. 20 plik akt (...)
- zaświadczenie z 26.09.2001r. k. 12 plik akt (...)
- świadectwo pracy z 30.05.2003r. k. 14-15 plik I akt ZUS
- świadectwo pracy z 16.12.2005r. k. 24 plik I akt ZUS
- świadectwo pracy z 11.12.2006r. k. 25 plik I akt ZUS
- zaświadczenie z 19.12.2007r. k. 27 plik I akt ZUS
- zaświadczenie z 19.12.2007r. k. 28 plik I akt ZUS
- zaświadczenie z 14.05.2009r. k. 29 plik I akt ZUS
- decyzja ZUS z 04.11.2009r. k. 60 plik I akt ZUS
- świadectwo pracy z 16.08.2014r. k. 15-16 plik II akt ZUS
- zaświadczenie PUP z 29.01.2015r. k. 22-23 plik II akt ZUS
- zaświadczenie PUP z 29.01.2015r. k. 25-26 plik II akt ZUS
- zaświadczenie PUP z 29.01.2015r. k. 29 plik II akt ZUS
- karta przebiegu zatrudnienia z 04.03.2015r. k. 47 plik II akt ZUS

W okresie od 1 września 1974 r. do 15 maja 1983 r. W. G. był zatrudniony w Gminnej Spółdzielni (...) w C. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku piekarza.

W okresie od 24 kwietnia 1979 r. do 15 kwietnia 1981 r. ubezpieczony odbywał Zasadniczą Służbę Wojskową.

W dniu 11 grudnia 2000 r. Gminna Spółdzielnia (...) w C. wystawiła ubezpieczonemu świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stwierdzające, iż W. G. w okresie od 1 września 1974 r. do 23 kwietnia 1979 r. oraz od 1 maja 1981 r. do 15 maja 1983 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace przy wypieku pieczywa na stanowisku piekarza wymienionym w Wykazie A, Dziale X, poz. 11 wykazu danego resortu Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (Dz.U. Nr 8 poz. 43).

W okresie od 1 września 1974 r. do 15 maja 1983 r. Ubezpieczony pracował jako piekarz przy produkcji chleba, bułek.

Dowód:

- świadectwo pracy z 11.12.2000r. k. 7 plik akt (...)

- świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z 11.12.2000r. k. 8 plik akt (...)

- zeznania W. G. w wersji elektronicznej oraz protokół k. 28, transkrypcja k. 32-34, 37

W okresie od 16 maja 1983 r. do 21 marca 2001 r. W. G. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku młodszego kucharza okrętowego – piekarza.

W trakcie zatrudnienia ubezpieczony pracował jako kucharz i piekarz okrętowy wpisany na listę członków załogi rybackich statków dalekomorskich przeznaczonych do połowów i przetwórstwa ryb (L., K. K., A., A.). Rejsy odbywały się po morzu B., O., po Atlantyku, wnioskodawca pływał wtedy do Kanady, na Nowej Zelandii. Początkowo wnioskodawca pracował jako steward przy wydawaniu posiłków, zmywaniu naczyń, później od 27 października 1984 r. wnioskodawca pracował na stanowisku młodszego kucharza okrętowego – piekarza, przy sporządzaniu posiłków, wypieku pieczywa i ciast. Zdarzało się że ubezpieczony jako członek załogi pracował przy tzw. podrywkach. Po wykonaniu obowiązków kucharza, pomiędzy posiłkami pracował na przetwórnicy, przy załadunku i przeładunku ryby, mączki rybnej. Wynagrodzenie osób zatrudnionych na statku uzależnione było od ilości złowionej i przerobionej ryby.

W dniu 21 marca 2001 r. pracodawca wystawił wnioskodawcy świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach stwierdzające, iż w okresie od 16 maja 1983 r. do 21 marca 2001 r. W. G. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace rybaków morskich wymienione w Wykazie B, Dział IV, poz. 4 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (Dz.U. Nr 8 poz. 43) na stanowisku młodszy kucharz okrętowy – piekarz wymienionym w Wykazie B, Dziale IV poz. 4 pkt 19 wykazu stanowiącego załącznik do Zarządzenia Nr. 24 Ministra Kierownika (...) z dnia 15 sierpnia 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu gospodarki morskiej.

W dniu 20 lipca 2009 r. (...) wystawił wnioskodawcy świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach stwierdzające, iż w okresie od 16 maja 1983 r. do 21 marca 2001 r. W. G. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace rybaków morskich wymienione w Wykazie B, Dział IV, poz. 4 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (Dz.U. Nr 8 poz. 43) na stanowisku od dnia 27 października 1984 r. do 21 marca 2001 r. na stanowisku młodszy kucharz okrętowy – piekarz wymienionym w Wykazie B, Dziale IV poz. 4 pkt 19 wykazu stanowiącego załącznik do Zarządzenia Nr. 24 Ministra Kierownika (...) z dnia 15 sierpnia 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu gospodarki morskiej.

Dowód:

- świadectwo pracy z 21.03.2001r. k. 20 plik akt (...)

- zaświadczenie z 26.09.2001r. k. 12 plik akt (...)
- świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z 21.03.2001r. k. 11 plik akt (...)
- świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z 20.07.2009r. k. 19 plik II akt ZUS
- zeznania świadka Z. K. w wersji elektronicznej oraz protokół k. 28, transkrypcja k. 35-36
- zeznania W. G. w wersji elektronicznej oraz protokół k. 28, transkrypcja k. 32-34, 37

W okresie od 26 maja 2003 r. do 10 grudnia 2004 r. W. G. był zatrudniony w Akademii (...) w S. w pełnym wymiarze czasu pracy wykonując prace w szczególnych warunkach na stanowisku członka załogi statku szkolnego m/s Nawigator XXI – kucharz tj. prace wymienione w Wykazie A, dział VIII, poz. 4 pkt 1 Zarządzeniu 24 Ministra – Kierownika (...) z dnia 15 sierpnia 1983 r. (Dz.Urz. Nr 3, poz. 26) wydanego na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (Dz.U. Nr 8 poz. 43).

Niesporne, a nadto:

- świadectwo pracy z 10.12.2004r. k. 23 plik I akt ZUS
- zeznania W. G. w wersji elektronicznej oraz protokół k. 28, transkrypcja k. 32-34, 37

W okresie od 17 stycznia 2005 r. do 16 grudnia 2005 r. W. G. był zatrudniony w Akademii (...) w S. w pełnym wymiarze czasu pracy wykonując prace w szczególnych warunkach na stanowisku członka załogi statku szkolnego m/s Nawigator XXI – kucharz tj. prace wymienione w Wykazie A, dział VIII, poz. 4 pkt 1 Zarządzeniu 24 Ministra – Kierownika (...) z dnia 15 sierpnia 1983 r. (Dz.Urz. Nr 3, poz. 26) wydanego na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (Dz.U. Nr 8 poz. 43).

Niesporne, a nadto:

- świadectwo pracy z 16.12.2005r. k. 24 plik I akt ZUS
- zeznania W. G. w wersji elektronicznej oraz protokół k. 28, transkrypcja k. 32-34, 37

W okresie od 23 stycznia 2006 r. do 10 grudnia 2006 r. W. G. był zatrudniony w Akademii (...) w S. w pełnym wymiarze czasu pracy wykonując prace w szczególnych warunkach na stanowisku członka załogi statku szkolnego m/s Nawigator XXI – kucharz tj. prace wymienione w Wykazie A, dział VIII, poz. 4 pkt 1 Zarządzeniu 24 Ministra – Kierownika (...) z dnia 15 sierpnia 1983 r. (Dz.Urz. Nr 3, poz. 26) wydanego na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (Dz.U. Nr 8 poz. 43).

Niesporne, a nadto:

- świadectwo pracy z 11.12.2006r. k. 25 plik I akt ZUS
- zeznania W. G. w wersji elektronicznej oraz protokół k. 28, transkrypcja k. 32-34, 37

W dacie wydania zaskarżonej decyzji tj. w dniu 5 marca 2015 r., jak również w dacie wyrokowania tj. w dniu 24 września 2015 r. W. G. nie pozostawał w stosunku pracy.

Niesporne, a nadto:

- zeznania W. G. w wersji elektronicznej oraz protokół k. 28, transkrypcja k. 32-34, 37

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego okazało się nieuzasadnione.

Ustawa o emeryturach pomostowych zastąpiła przepisy ustawy o emeryturach i rentach z FUS określające zasady przyznawania emerytur w niższym wieku pracownikom zatrudnionym w szczególnych warunkach pracy lub w szczególnym charakterze nowymi regulacjami określającymi zasady nabywania wcześniejszych emerytur z tytułu tego rodzaju pracy. Najogólniej rzecz ujmując celem tej ustawy jest ograniczenie kręgu uprawnionych do emerytury z powodu pracy w szczególnych warunkach pracy lub w szczególnym charakterze do mniejszej liczby sytuacji uzasadnionych rzeczywistą koniecznością przejścia na emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego,). Jak wskazał Trybunał Konstytucyjny, emerytura pomostowa ma być "pomostem między dotychczasowym systemem z licznymi możliwościami przechodzenia na emeryturę w obniżonym wieku emerytalnym i nowym systemem, w którym tego typu rozwiązania będą wyjątkiem" (zob. uzasadnienie wyroku z dnia 16 marca 2010 r., K 17/09, OTK-A 2010 nr 3, poz. 21). Wskazany wyżej cel ustawy realizują w najbardziej widoczny sposób jej przepisy określające przesłanki nabycia emerytury pomostowej.

Zgodnie z art. 4 ustawy: "prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki: 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.; 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat; 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn; 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn; 5) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS; 6) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3; 7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy".

Wymagany przepisem art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze może ulec skróceniu, jeśli do ubezpieczonego będzie miał zastosowanie art. 8 tejże ustawy. Zgodnie z art. 8 ustawy o emeryturach pomostowych, pracownik wykonujący prace w szczególnych warunkach wymienione w pkt 20, 22 i 32 załącznika nr 1 do ustawy, który spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1, 4-7, nabywa prawo do emerytury pomostowej, jeżeli:

- 1) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 50 lat dla kobiet i co najmniej 55 lat dla mężczyzn;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach wymienionej w pkt 20, 22 i 32 załącznika nr 1 do ustawy, wynoszący co najmniej 10 lat.

Ustawa o emeryturach pomostowych przewiduje odrębne warunki przejścia na emeryturę pomostową dla pracowników wykonujących kilka rodzajów prac (art. 5-11 i art. 13), ustawa dopuszcza także odstępstwa od przesłanki wymienionej w jej art. 4 pkt 6. W razie niewykonywania pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze po dniu wejścia w życie ustawy, nabycie prawa do emerytury pomostowej następuje bowiem na podstawie art. 49 ustawy.

Zgodnie z art. 49 ustawy pomostowej prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

- 1) po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;
- 3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Stosownie do treści art. 3 ust. 1 ustawy prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwale uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy. W myśl ust. 3 cytowanego przepisu, prace o szczególnym charakterze to prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się; wykaz prac o szczególnym charakterze określa załącznik nr 2 do ustawy. Co istotne, o spełnieniu warunku wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy przesądza zatem okoliczność, czy prace są wymienione w załączniku 1 lub 2 do ww. ustawy. Sąd podzielił stanowisko Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w P. wyrażone w wyroku z dnia 29 czerwca 2011 r. w sprawie o sygn. akt IV SA/Po 335/11 (lex numer 863891), iż katalog prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze jest zamknięty, co oznacza, że cech pracy „o szczególnym charakterze” lub „w szczególnych warunkach” nie mogą posiadać inne prace, choćby sposób ich wykonywania i ich jakość mogła obniżyć się z wiekiem (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 2012 r. w sprawie o sygn. akt II UK 164/11, lex numer 1171289).

Przechodząc dalej wskazać należy, iż warunkiem skutecznego ubiegania się o emeryturę pomostową w świetle wykładni językowej art. 4 i 49 ustawy, jest legitymowanie się określonym stażem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych lub dotychczasowych przepisów oraz kontynuowanie pracy w tych warunkach po wejściu w życie ustawy, a więc po 1 stycznia 2009 r. W przypadku kiedy osoba ubiegająca się o to świadczenie nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy „szczególnej” według poprzednio obowiązujących przepisów, może nabyć prawo do „nowego” świadczenia jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy (okres prac) można kwalifikować jako prace w warunkach szczególnych (art. 3 ust. 1 ustawy) lub o szczególnym charakterze (art. 3 ust. 3 ustawy) w rozumieniu dziś obowiązujących przepisów. Innymi słowy brak podstaw prawnych do przyznania emerytury pomostowej ubezpieconemu, którego dotychczasowy okres pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, dziś nie może być tak kwalifikowany.

Stosownie do treści art. 32 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 1440 ze zm.) za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Przy czym rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których tym osobom przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych (art. 32 ust. 4 cytowanej ustawy), tj. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Ubezpieczony, który osiągnął wiek emerytalny 55 lat domagał się przyznania mu prawa do emerytury pomostowej na podstawie przepisu art. 8 ustawy o emeryturach pomostowych. Wnioskodawca rozwiązał stosunek pracy, udowodnił okresy składkowe w wymiarze 36 lat i 23 dni. Spornym pozostawało jedynie, czy W. G. posiada wymagany okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W ocenie Sądu ubezpieczony nie udowodnił 10-letniego okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach na stanowisku rybaka morskiego (pkt 22 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych), gdyż na statkach rybackich pracował na stanowisku kucharza i piekarza. Z załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych jednoznacznie wynika, iż prawo do nabycia emerytury w wieku 55 lat uzasadniają tylko prace rybaków morskich,

jako prace wymagające szczególnie wysokiej sprawności psychofizycznej oraz jako prace wykonywane w trudnych warunkach atmosferycznych, na pokładzie statku, przy połowie ryb.

Wraz z wejściem w życie ustawy o emeryturach pomostowych pojawił się problem, jak należy rozumieć prace rybaków morskich w ujęciu tego aktu prawnego. Rodziło się pytanie czy chodzi o wszystkich rybaków morskich bez względu na rodzaj stanowiska, na którym wykonywali pracę, czy też także na gruncie tej ustawy istotny jest podział na prace rybaków morskich w służbie pokładowej i prace rybaków morskich w innych służbach (np. mechanicznej, elektrycznej, obsługi chłodni itd.).

Przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze prace rybaków morskich zaliczają do prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego. Akt ten zawiera dwa wykazy prac w szczególnych warunkach: wykaz A oraz wykaz B. Oba te wykazy wymieniają prace rybaków morskich: w wykazie A w dziale VIII pod poz. 9, zaś w wykazie B w dziale IV pod poz. 4. Przypisanie danej pracy do wykazu A albo do wykazu B, różnicuje przesłanki nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym na podstawie przepisów tego rozporządzenia. Wykonywanie prac zawartych w wykazie A uprawnia do nabycia emerytury ubezpieczonego, który osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn oraz ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach (§ 4 ust. 1 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r.). Z kolei wykonywanie pracy wymienionej w dziale IV wykazu B uprawnia do nabycia prawo do emerytury ubezpieczonego, który osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 50 lat dla kobiet i 55 lat dla mężczyzn oraz ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 10 lat wykonywał prace wymienione w dziale IV wykazu B.

Ponieważ prace rybaków morskich zostały ujęte zarówno w wykazie A jak i wykazie B załącznika do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. przed orzecnictwem stało zadanie doprecyzowania, jakie konkretnie prace rybaków morskich zaliczane są do prac rybaków morskich zaliczonych do wykazu A, które z nich zaś należy zaliczać do prac zaliczonych do wykazu B. Rozstrzygając tę kwestię wskazano, że dla takiego ustalenia konieczne jest posłużenie się resortowym wykazem stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach. Na podstawie zarządzenia nr 24 Ministra - Kierownika Urzędu Gospodarki Morskiej z dnia 15 sierpnia 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu gospodarki morskiej (Dz. Urz. Urzędu Gospodarki Morskiej nr 3, poz. 26) stwierdzano, iż do wykazu B zostały zaliczone prace rybaków morskich w służbie pokładowej, a do wykazu A prace wykonywane na wszystkich stanowiskach zajmowanych przez pracowników wpisanych na listę członków załogi statku. Oceniając powyższą regulację w aspekcie prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych, Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 26 maja 2011 r., II UK 356/10, wyraził pogląd, że w świetle omówionych przepisów nie można utożsamiać wszystkich prac rybaków morskich z pracą na stanowisku rybaka morskiego ujętą w wykazie B załącznika do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r., gdyż wykaz B dotyczy prac niewymienionych w wykazie A, zaś prace zaliczone do obu tych wykazów nie mogą być traktowane zamiennie.

W wyroku z dnia 26 listopada 2013r. Sąd Apelacyjny w Szczecinie zwrócił uwagę, iż wszystkie przepisy resortowe doprecyzowujące rozporządzenie z dnia 7 lutego 1983r. jednoznacznie rozróżniają stanowiska w specjalności pokładowej (w służbie pokładowej) od stanowisk w innych specjalnościach (służbach), w tym w specjalności mechanicznej (w służbie mechanicznej) oraz elektrycznej. Zdaniem Sądu Apelacyjnego skoro w zarządzeniu resortowym do prac rybaków morskich objętych wykazem B załącznika do rozporządzenia zaliczone zostały prace wynikające z rodzaju czynności wykonywanych na ustalonym w służbie pokładowej stanowisku rybaka (niewątpliwie prace wykonywane bezpośrednio przy połowie ryb), to prace wykonywane na stanowiskach ustalonych w innych służbach nie mogą być uznane za prace na stanowisku rybaka. Sąd podkreślił, iż uznanie pracy rybaka morskiego za zajęcie wykonywane w szczególnych warunkach powodowane jest narażeniem organizmu na niesprzyjające, często ekstremalne warunki pogodowe, działanie morskiej wody oraz wysiłek fizyczny związany z pełnionymi czynnościami.

Wątpliwości co do interpretacji pojęcia "prace rybaków morskich" rozstrzyga uchwała Sądu Najwyższego podjęta w składzie 7 sędziów w dniu 17 września 2015 r. sygn. III UZP 7/17, stosownie do której członkom załogi statku rybackiego wykonującym prace w służbie pokładowej przysługuje prawo do emerytury pomostowej na podstawie art.

8 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (jednolity tekst: Dz. U. z 2015 r., poz. 965) w związku z punktem 22 załącznika nr 1 do tej ustawy. Uchwała ta pojęcie "pracy rybaków morskich" zawarte w załączniku nr 1 ustawy o emeryturach pomostowych zawęża do prac wykonywanych tylko w służbie pokładowej.

Z przedłożonych przez ubezpieczonego świadectw pracy w szczególnych warunkach wystawionych przez (...) z dnia 21 marca 2001 r. oraz z dnia 20 lipca 2009 r. wprost wynika, iż praca ubezpieczonego na statkach dalekomorskich polegała na przygotowywaniu posiłków i wypieku pieczywa dla załogi, nie zaś na wykonywaniu w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązków rybaka morskiego. Zdarzało się, że ubezpieczony spornym w okresie zatrudnienia również pracował w służbie pokładowej, lecz była to praca dodatkowa, niewykonywana w pełnym wymiarze czasu pracy. W tej sytuacji nie sposób zrównać warunków pracy kucharza - piekarza na statku rybackim z pracą rybaków morskich narażonych na ekstremalne warunki pogodowe, działanie morskiej wody oraz wysiłek fizyczny związany z pełnionymi czynnościami.

W orzecznictwie utrwalony jest pogląd, iż przepisy uprawniające do emerytury w wieku obniżonym należy interpretować ściśle, bowiem nabycie prawa do takiej emerytury jest swoistym przywilejem i nie można stosować wykładni rozszerzającej powyższych przepisów, w tym także, jeżeli chodzi o rodzaj pracy i jej charakter czy też stanowisko pracy. Przepisy regulujące system zabezpieczenia społecznego ze względu na swoją istotę i konstrukcję podlegają bowiem wykładni ścisłej (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 16 sierpnia 2005 r., I UK 378/04, OSNP 2006/13-14/218; 23 października 2006 r., I UK 128/06, OSNP 2007/23-24/359; 29 stycznia 2008 r., I UK 239/07, OSNP 2009/7-8/103; 4 marca 2008 r., II UK 129/07, OSNP 2009/11-12/155; 19 maja 2009 r., III UK 6/09, LEX nr 509028). Innymi słowy, dla przyznania prawa do emerytury pomostowej niezbędne jest łączne spełnienie wszystkich warunków otrzymania tego prawa, w tym także warunków objętych treścią art. 4 i 8 ustawy o emeryturach pomostowych. Oznacza to, że ubezpieczony ubiegając się o takie świadczenie musi wykazać pracę na stanowisku odpowiadającym ściśle stanowisku wykazanym w poz. 20, 22 lub 32 załącznika nr 1 do tej ustawy.

W przedmiotowej sprawie, ubezpieczony zatrudniony na stanowisku kucharza i piekarza na statkach rybackich nie spełnia warunków wskazanego artykułu do przyznania mu prawa do emerytury pomostowej w wieku 55 lat, bowiem nie spełnił wymaganej przesłanki z art. 49 omawianej ustawy, tj. nie wykazał 10-letniego okresu pracy rybaków morskich. Mimo, że wnioskodawca wykazał 15-letni okres pracy na innych stanowiskach traktowanych jako prace w warunkach szczególnych (prace na statkach żeglugi morskiej), stwierdzić należy, iż obecnie nie spełnia jeszcze przesłanki osiągnięcia wymaganego wieku emerytalnego, o którym mowa w art. 4 pkt 3 ustawy o emeryturach pomostowych, tj. wieku 60 lat.

Ustalony w sprawie stan faktyczny oparto na podstawie niebudzących wątpliwości Sądu oraz niekwestionowanych przez strony dowodów z dokumentów. Autentyczność dokumentów nie była przez strony kwestionowana i nie budziła wątpliwości Sądu. Dokumenty te z wyjątkiem świadectwa pracy w szczególnych warunkach zostały sporządzone rzetelnie, przez uprawnione do tego osoby, w czasie rzeczywistym zdarzeń które potwierdzają, stąd też Sąd ocenił je jako wiarygodne. Jako wiarygodne Sąd ocenił także zeznania wnioskodawcy oraz świadka Z. K., gdyż były one logiczne, spójne oraz korespondowały z treścią dokumentów.

Odnosząc się do świadectw pracy w szczególnych warunkach dotyczących pracy w (...) trzeba zwrócić uwagę, że świadectwo pracy jest jedynie dokumentem prywatnym (art. 245 k.p.c.), wydawanym dla celów dowodowych, a okoliczności w tym dokumencie potwierdzone przez pracodawcę podlegają weryfikacji zarówno w postępowaniu sądowym, jak i w postępowaniu przed organem rentowym. Określenie stanowiska pracy i jej charakteru wskazane w wystawionym przez pracodawcę świadectwie pracy nie wiąże zatem Sądu, który na podstawie całego zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego ocenia, czy ubezpieczony pracował – stale i w pełnym wymiarze czasu pracy – w warunkach szczególnych. Samodzielnie Sąd ustala również, jak zakwalifikować pracę wnioskodawcy w odniesieniu do wykazu prac określonych w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. 1983 r. Nr 8 poz. 43 ze zm.). Wskazać w tym miejscu należy, iż dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy (wyrok

Sądu Najwyższego z dnia 1 czerwca 2010 r. II UK 21/10). Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z Rady Ministrów w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zebrany w sprawie materiał dowodowy oraz wskazane w świadectwach stanowiska pracy wskazują, iż wnioskodawca nie wykonywał ujętych w wykazie B prac rybaków morskich w służbie pokładowej.

Biorąc pod uwagę powyższe argumenty na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd oddalił odwołanie jako nieuzasadnione.

ZARZĄDZENIE

1) (...)

2) (...)

3) (...)